

המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות, האלוף (מיל.)

אלעד פלד, סידר ארבע מילגות שמנות לעצמו

ועוד אחת לאשתו - יחד בשווי של כחצי

מיליון לירות, ויצא לחוץ לארץ לשנת לימודים

כ אשר הודיע מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, האלוף (מיל.) אלעד פלד, על כוונתו האלת לשנת-חופשה ולנצלה ללימודים, נפל הדבר על משרד החינוך כפצצה. שר החינוך אהרון ידלין, והפקידים הבכירים של המשרד, ראו בשנת החופשה של פלד הזדמנות בלתי-חוזרת להיפטר ממנו.

יחסיו של פלד, הן עם השר והן עם מרבית העובדים תחתיו, מתוחים ביותר. ידלין כועס על פלד משום שבכל מקום מציג המנכ"ל את עצמו כמי שמנהל למעשה את המשרד, בעוד שידלין אינו אלא בובה. שמועות על דיבורים כאלה של פלד הגיעו לאוזניו של ידלין. היחסים בין

הם באו בטענות אל ידלין. הוא סיפר להם את הסיפור על הסוס והפריץ, ושען שמשוה בוודאי ישתנה במשך השנה ורבים הסיכויים שפלד לא ישוב.

5 מילגות — 50,000 דולר

א וזם את עיקר השערורייה לא ידעו הפקידים הנרגזים. הם לא ידעו כי פלד יצא לארצות-הברית לשנת לימודים בנושאי החינוך כסטודנט העשיר ביותר במדינה.

הוא הצליח לסדר לעצמו מילגת-לימודים בסך 10,000 דולר, שהם כ-100,000 לירות, סכום נכבד ביותר אפילו בקנה-מידה אמריקאי. לתשלום שכר-הלימוד ומחייתו שם, אולם כדי להיות בטוח שהוא לא יהפוך סטודנט עני ביבשת העשירה, סידר פלד גם לרעייתו, ומירה-מילגה באותו סכום. עם 20,000 דולר, יכולה מישפחת סטודנטים להיות יפה מאד בארצות-הברית במשך שנה תמימה. אך פלד, כמי שיועד להסתדר, (ורינו גם מספרים על עיסקות שונות שערך בי-

מאחורי 'וסי' ינאי'

השניים היו מתוחים עוד לפני שהתמנה ידלין כשר החינוך. כאשר כיהן ידלין כ"ח"כ מן השורה וכסגן שר החינוך, היה כבר פלד מנכ"ל המשרד. בעוד ידלין

חינוך יקר ימנעל החינוך

יפה. פלד נכנס לעבודה במשרד החינוך בתנופה עצומה, דרך על יבלות הפקידות הוותיקה יותר, והבטיח רבות. אולם אט-אט התגלה, לו ולמישרד החינוך והתרבות, כי השיטות של צה"ל, כפי שהכיר אותן פלד, אינן עולות יפה במערכת החינוך. ההבטחות החגיגיות שלו להציל את החינוך במדינה, הוכחו כ"בלון ריק מאוויר.

המערכת האירגונית והכספית של מישרד החינוך הפכה שסידבר בארץ. ייתכן מאד שבין רבבות המורים בארץ אין אף אחד היודע מהי משכורתו. שום מורה אינו מקבל שני "לוקשים" רצופים על אותו השכר. הסכומים עולים ויורדים בצור רה מטורפת, ללא הסבר וללא הגיון.

כאשר מתחצף מורה וניגש אל מישרד החינוך כדי לברר את חשבונו ולהבין את התנודות המזוירות, מתייחסים אליו ה"פקידים" כאל טרדן, פוגים אליו בגסות ומעליבים אותו.

"זהו שוק עבדים!" רטן מחנך ותיק, כשראה את תור המורות שהצטופף בי מישרד החינוך, בהמתנה נכנעת לפקידים שיואלו לבוא ולטפל בענייניהן.

בשנה האחרונה, לפני שיצא לחופשה, עסק פלד בפדוייקט תכנוני ארוך-טווח למערכת החינוך, פרויקט אשר לדעת אנשי-המיק"צ צוע הוא ריק מתוכן, אך פלד הצליח לעשות ממנו הון פירסומי רב. כל אותה תקופה הוא הזניח כימעט לחלוטין את כל שאר תפקידי מנכ"ל מישרד החינוך והשר איר למלא-מקומו, אליעזר שמואלי, מישרד הרוס עד היסוד.

כאשר ישוב פלד לארץ בעוד שנה, כשיהיה עשיר בתואר נוסף, הוא יקבל לידיו מערכת-חינוך שונה מזו שהכיר. אם תוכי ניותיהם של ממלא-מקום-המנכ"ל וצוות עובדיו ל"הצלחת" מערכת החינוך יעלו יפה, אין ספק שלא יהיה בהן מקום לפקיד ממישרד החינוך, כפי שהוציא לחצי-מיליון לירות על שנת-לימודים אחת.

שבה האווירה בארץ היתה כזו שכל גנרל שפרש מצה"ל יכול היה לעשות כל דבר ואף להצליח. פלד נולד בירושלים, למד כלכלה באוניברסיטה העיברית והצטרף ל"פלמ"ח, שם החל טוהה את קשריו ההדוקים עם מי שהפכו ברבות הימים קברניטי צה"ל והמדינה, ביניהם יגאל אלון, מי ש"היה שר החינוך בשנת 1970, שלקח את פלד לתפקיד מנכ"ל המשרד.

במילחמת-העצמאות היה פלד מפקד צפת, ואחר-כך שימש בשורה של תפקידים עורפיים: הוא היה ממיסדי פו"ם (בית הספר-לפקידות-מטה של צה"ל), נשלח ל"מוד בבית-הספר הגבוה למילחמה בצרפת, וכשחזר נתמנה כמפקד חטיבת גולני. אחרי גולני קיבל את תפקיד עוזר-סגן-הרמטכ"ל, ומיד לאחר-מכן נתמנה כמפקד המיכללה לביטחון לאומי.

את הקאריירה הצבאית שלו סיים אחרי מילחמת ששת-הימים, שבה שימש מפקד אוגדה שלחמה בשומרון הצפוני ובדרום רמת-הגולן, היו כמה מפקדים בכירים ממנו שחשבו כי התקדמות אוגדתו אינה מספקת, וכי פלד עצמו בולם אותה מתוך שיקולים טאקטיים ואיסטריגיים מטעמים. ביצורה עקפה על אלגנטיות וטלו ממנו את הפיקוד-למעשה על האוגדה.

הפרוייקט וההון הפירסומי

א אחרי ששחרר מצה"ל מונה פלד כ"מישנה-למנכ"ל חברת-החשמל, במגמה שיקבל את תפקיד המנכ"ל תוך שנה. אולם פלד נכשל בתפקיד זה, ונאלץ לפרוש מ"חברת-החשמל בתוך תקופת-השנה. הוא חיפש תפוקה הולמת, בנידוק בי תקופה שבה חיפש יגאל אלון, מנכ"ל מישרדו והשירדון בין השניים, שהיו ידידים עוד בפלמ"ח, עלה, כפי שחשבו אז רבים,

שנים האחרונות, ואשר בהן הרוויח כסף רב), גילה לפתע את בור-השומן הגדול הקרוי מילגות וירד עליו בשימחה. הוא גילה עד כמה קל למנכ"ל מישרד החינוך לסדר לעצמו מילגות, ואירגן לו עוד שלוש כאלה, בנות כ-10,000 דולר כל אחת. סך הכסף שקיבלה מישפחת פלד בצורת מילגות, לשנת-לימודים אחת: 50,000 דולר, שהם כחצי מיליון לירות!

כיצד הצליח פלד לגרוף סכום עצום כזה כדי לממן את לימודיו ושנותו בחו"ל? מישרד החינוך והתרבות אחראי על כל המילגות הציבוריות העומדות לרשות סטודנטים בארץ. לרשות המשרד אף מילגות רבות מחו"ל אשר המעניקים אותן, בתום לב, מפקידים בדי מישרד החינוך את ההחלטה למי לתתן.

אחד המוסדות שברשותו מילגות רבות הוא מוסד ון-ליר בירושלים. למישרד החינוך והתרבות, ולא לעד פלד, באופן אישי יש השפעה גדולה עליו. לפחות שתיים מן המילגות שקיבל אלעד פלד סודרו על-ידי המוסד הציבורי המכונה הוה.

חסידיו של פלד טוענים, כי בקבלת ה"מילגות על-ידו אין טעם לפגם. "המילגות הן לא מתקציב מישרד החינוך, אלא כסף אמריקאי. אם האמריקאים רצו לתת לפלד כסף, מדוע שלא יקחו? עובדה זו אומנם נכונה, אך רק בחלקה: פלד השתמש בהשפעתו ובסמכותו כמנכ"ל מישרד החינוך כדי לקבל טובות-הנאה הקשורות ב"עבודתו. אלמלא היה לוקח לו ולרעייתו את חמשת המילגות, היה אלה מוענות לסטודנטים אמריקאים לפחות חמישה מהם, סטודנטים נזקקים באמת, היו יכולים ללמוד בעזרתן.

לחינוך — אחרי הכישלונות

א לעד פלד בן ה"49 קיבל את מיינוו מנכ"ל מישרד החינוך בתקופה

מנסה לפעול כסגן-שר בתחומי המישרד, היה פלד נועץ מקלות בגלגלי עגלתו, מכשיל אותו בכל נסיון שלו לעבוד, עד שניטרל אותו לחלוטין.

אולם ידלין ידוע כאיש חלש, ולמרות טינתו לפלד לא ניסה כלל להיפטר ממנו. במשך שש שנים כיהן פלד כמנכ"ל מישרד החינוך, מבלי שיהיו לו כל ידע או השכלה בנושא זה. עובדה זו, והשגרי אות הרבות שעשה, השניאו אותו על הפקידות הבכירה במישרדו.

כאשר הודיע פלד על יציאתו לחופשה, נשמר הכל לרווחה. היה ברור כי את מקומו יתפוס איש-החינוך הוותיק וסמנכ"ל המישרד, אליעזר שמואלי, שמואלי מחונן בכמה נתונים המתאימים ביותר לתפקיד מנכ"ל המישרד. הוא איש חינוך מיקצועי, בן עדות המזרח, ועסק שנים רבות בפרוייקטים הקשורים בחינוך נוצרי-השוליים — האתגר החשוב והכואב ביותר של מערכת החינוך בארץ.

אולם פלד הכין לידלין, של שמואלי ולשאר הפקידים, הפתעה גדולה. הוא הצהיר לפתע כי הוא מתכוון לחזור לתפקידו כעבור שנת החופשה. מישרד החינוך הוכה בהלם. מעולם לא היה תקדים לכך שמנהל-כלכלי של מישרד ממשלתי ייצא לחופשה בת שנה. מישלחות רצו בהולות אל שר החינוך ודרשו ממנו להעמיד לפני פלד את הב"רחה: יציאה ללימודים ויחזור על התפקיד, או ביטול חופשת-הלימודים שלו. ידלין לא היה מעוניין להגיע לכדי התנגשות חזיתית עם פלד. לאותם שבאו אליו הוא אמר שהממשלה, שהיא הממנה את המנכ"לים, בין כה וכה לא תאשר חופשה ארוכה למנכ"ל.

אולם ידלין טעה. הלב שורה של שיחות עם שרי-ממשלה והבטיח רוב להצעה, שהוגשה באופן רישמי על-ידי ידלין, לאשר לו חופשה בת שנה ולמנות את אליעזר שמואלי כממלא-מקום-המנכ"ל בלבד. התגובות במישרד החינוך היו נרגזות ביותר. "זהו שר-החינוך הציבורי ממדרגה ראשונה", טענו פקידים בכירים בלהט. כשי